

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 19.

9. маја (26. априла) 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круне на целу годину.
Излази сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egyetem-utca 4.

Излази и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

Други ратни зајам.

Цео свет знаде, да угарски земљорадници стоје сјајно на своме месту у овоме рату — и овде на дому и тамо далеко на убојном фронту, па и на пољу пожртвовања. Наш земљорадник пролева крв своју за краља и отаџбину, бори се са сваком незгодом, оданире се свом снагом у трудном раду и жртвује све што може и у будуће.

Угарски земљорадник је не само у миру поуздани темељ народу — него је и у рату стуб тврћи и од челика. Наш ратарски свет хоће светлим образом да дочека своје јунаке кад се буду враћали са бојишта па да им рече поносито:

— Ви пролевасте крв а ми радисмо: ви живесте а ми жртвовасмо

свој труд за отаџбину, за њезину славу и слободу.

Народ је показао своју пожртвованост и одушевљење при упису за лањски ратни зајам. Она милијарда круна, коју је на прву реч положио на олтар отаџбини, била је сјајан доказ наше будне свести, нашег неописаног поверења.

Сада се поново обраћа на нас наша државна Влада. Она управља своју реч своме народу, јер се уверила, да је он веран, издржљив и пожртвован. Рат гута милијарде, али да није тих милијарда, рат би прогутао нас — но ми хоћемо да останемо живи, да се и даље развијемо, да живимо навеки. Ето зато, ако треба, положићемо на олтар, отаџбини сав свој иметак па све и последњу пребијену пару.

Дати данас отаџбини значи дати

нама самима. Значи дати живота јој, снаге и издржљивости. Сада, када видимо да смо девет пуних месеци могли у орјашкој борби да одолемо ужасној надмоћи непријатеља; сада када видимо да су наши јуначки борци са беспримерним напорима, патњом и неодољивим јуришима осигурали нам ову нашу мнлу и дивну земљу; сада, кад су надбили и скршили ону грдну надмоћ, осрамотили непријатеља и изгопили дивље хорде његове из наших међа; можемо се уздати и уздајмо се у своју славну победу.

Ово уздање треба да се покаже белодано сада, када нас Влада позива на уште другог ратног зајма. Она нам нуди и за овај други зајам сличне погодности за новац који ћемо својој држави позајмити — јер ће нам наш капитал носити и сада, уз потпуну сигурност, врло лезу камату — као што нам носи од првог ратног зајма.

Кад би смо овај други ратни зајам сматрали само као пословни и тада не можемо пожелети себи бољег и уноснијег улога. Уписани капитал, кога можемо да уплатимо у четири оброка, ујемчује нам уз најбоље услове камату од 7 постотака а толико се не ће моћи постигнути ни после рата од наших најуноснијих послова.

Уз то је овај други ратни зајам прави народни зајам, јер ко имаде мање коју круну 100 круна или 50 круна, тај већ може да уште овај зајам, и тако може да буде удеоник ове новчане борбе и сваки ратар који има на дому своје нешто уштеће-

нога новца, може да уложи у овај зајам оне беле круне, које је чувао за црне дане.

Дакле није реч о томе, да би смо ми са уписом за овај други ратни зајам чинили само жртве. Држава ни не тражи од нас жртве, него тражи добро укамаћеног зајма — а тога јој одрећи не може нико ко поле располаже са новцем; јер би се то звало: да равнодушно и немарно гледамо борбу милиона оне наше браће, која пролевају крв своју за нас.

Немци су за свој први ратни зајам уписали три и по милијарде, за други зајам десет милијарди. Наши борци у Карпатима, Пољској и Француској не уступају својим јунаштвом првенства Немцима. Покажимо дакле и ми овде на дому: да у овоме часу, када се уписује други ратни зајам, не заостајемо иза својих славних савезника, него да, по снази својој, полагамо новце своје на олтар миле отаџбине.

Нека вође по нашим селима заиђу од куће до куће, па нека растумаче сеоеким газдама: да ваља да поваде из својих сандука, из штедионица и банки и из других новчаних завода свој новац — јер ко имаде новаца и не ће да даде — тај своје сину или брату, тамо у убојном реду, не ће да даде кору хлеба, не ће да му даде дебана — него га излаже томе, да га глад умори или да га Рус убије. Сваки сељак, сваки грађанин ваља сада да уште свој удео за овај други ратни зајам — јер то иште част његова. Знамо ми да са пролећа треба ратару сваки филир, али је

Н прво и најпрече да војник има хране, муниције, јер ће нас иначе непријатељ поплавити па ће нас смлатити и оно што смо неки дан посејали себи присвојити.

Још једанпут велимо: није овде реч о новој жртви!

Држава Угарска, отаџбина, обраћа се својим синовима. Та то знаде данас и онај букварац у школи: да је наш новац онда најсигурије и на најбољем месту уложен, када га позајмљујемо својој држави.

Узајмити сада држави — значи узајмити самом себи.

Живот, снага, издржљивост, слава — па онда благословени мир!

КОЊАРСТВО.

Молба власницима коња и пријатељима животиња.

У рату овоме, који је премашно сваки дојакошњи рат, потрвени су не само људи, вредности, имања и споменици, него и животиње.

У оном делу пустошења, које је снашло наше домаће животиње, за нашу земљу је најважније затирање стања наших коња.

Ми смо коње добављали заједничкој војсци чопорке па и домобранцима, па још и савезницима. Није сада томе време, да се потање забавимо око жалосне судбине војничких коња, ових немих мученика. Али нам је дужност и брига за будућност нам налаже, да рекнемо овде коју, топло и пријатељски, ради ште-

дења наших коња и да их очувамо у потребном броју.

Обраћамо се свакоме власнику и одгајитељу коња са уердном молбом: да одржи своје коње увек здраве и употребљиве са добром храном и са лепшим поступањем. У коњима нашим лежи велика вредност, коју ваља да сачувамо не само као добре газде него и као патриоте.

Наша земља ваља да одржи себи исто тако велико стање коња не само ради ратне него и ради економске потребе. Свако треба да има пред очима сва она правила, којих се ваља држати при држању и одгајивању коња и да их у ово доба двоструком брижљивошћу извршује. Ми их не ћемо овде рећати, јер су она сваком доброме газди довољно позната — али ћемо ипак напоменути из тих правила оно што је најважније и најглавније.

Број наших коња не само да је знатно опао, него су нам коњи што их данас имамо и много лошији — те за то и ваља да их при раду штедим. Немојмо их без преке нужде претерити; немојмо их ни у празни коли јурити. Једном речи: чувајмо их и негујмо их добром храном и благим поступањем, не би ли тиме не само очували, него и повећали ону вредност која лежи у њима за будуће дане.

Дакле чисто држање и добра храна коња нека нам је велика брига наша; особито пазимо да је она храна, коју дајемо својим коњима место зоби, увек чиста, да у њу не уђе ништа кварнога ни плеснивога.

Пре свакога путовања прегледајмо своје коње најбрижљивије, особито им прегледајмо најстрожије ноге и кошите.

Суждребну кобилу штедимо што већма можемо и као пријатељи животиња и као брижљиве газде, јер нам је интерес да се лако ождреби и број коња наших умножи.

Коње своје не дражимо, не шибајмо, не мучимо а не допустимо пикоме да то чини; јер је то не само нечовечно, него и убија коња, те му побија вредност. Коња не гоји зоб, него газдине очи — вели стара наша пословица, те по томе лепо, благо поступање и разумно гајење даје коњу не само снаге, него и ле-

Престонички ђаци раде као баштовани.

Шталу и легало наших коња уде-симо по правилима разумног држања коња, да би оба та места служила здрављу и доброме стању наших коња.

Чувајмо своје коње за време те-рања да се не расхладе и покри-вајмо их покровцима при непогод-номе времену.

И најмања болест у наших коња нека нас побуди да потражимо лека у марвенога лекара.

пог изгледа, те се газда може с лепим коњима заиста и поносити.

Молимо све наше газде, да ове наше усрдне савете уваже — јер са добрим држањем и разумним гајењем коња чини газда не само себи користи, него услуге и отаџбини и то баш у нај-тежим данима — сада у овоме свет-скоме рату.

**Земаљска Задруга за одбрану животиња
и Савез Задруга за одбрану животиња.**

Како би се могло наше воћарство унапредити? *

Написао: Стјепан Којдл — Пожега.

(Наставак.)

У Швајцарској се — како С. Лаури вели — троши по особи годишње 91 кг.р. воћа. Ова се потрошба све то више повећава услед конзервирања воћа: сушењем и другим начинима употребе. Воћног се вина троши у Швајцарској по особи годишње поспречно 29 литара. Воће има врло велику лековиту вредност. Све воће садржава много шећера и понешто беланчевине. Ненакнадив је — помоћу других хранивих твари — садржај воћа на крв стварајућим минералним солима, као и ароматским киселинама. Уз хлеб и млеко воће је за децу особито пробитачно. Gordon Sharp, енглески лечник, установио је, да воће садржаје неку твар, тако звани фермент, која чини беланчевину хране пробављивом. Особито је пробитачно, да се воће једе после јела.

Све се више и више долази до уверења, да је воће врло важна народна храна, па се према томе и све више воћа тражи тако, да се у том погледу не треба бојати хиперпро-

дукције! Има наиме и таквих предела, где воћарство не успева, па се с тога из крајева, где је воћарство на високом степену, шаље воће у крајеве сиромашне воћем. Свака ваљано засађена и негована воћка наплати своје место десет пута боље, него друге господарске биљке!

Чешће се може чути, где неко вели: «Моје воћке рађају тек сваке треће или четврте године!» Пшта се сада: зашто је томе у истину тако? Ево одговора:

Ваља знати, да воћка за време оних три-четири година, док не рађа, сакупљанових хранивих твари, које је потрошила за развитак плода (природа) у оној години, кад је уродила. Кад би се воћке увек једнако и редовито ђубриле и иначе ваљано неговале, рађале би сваке године, а плод би био уз то бољи. Редовним ђубрењем постизава се то, да се на потералим плодним младницама увек развијају нове пупе, које дају природ (плод). Кад се напротив воћке не негују и не ђубре — што на жалост већином код нас бива — тад рађају тек сваке треће или четврте године — и то са много ситног и кржљавог плода, који уз то силно исцрпљује снагу дрвета на више година. Одатле се може разабрати, да се ваљаним ђубрењем може предусрести неродницама у воћарству — претпостављајући, да не страдавају воћке услед елементарних непогода (мраза, туче итд.).

(Наставиће се.)

* Извод из истоимените књижице поштованог писца, са његовом дозволом.

ВИНОГРАДАРСТВО.

Рани пролећни послови у винограду у ратно време.

За трајање рата сваки се пољопривредни род продаје по добру па чак и по изврону цену, али цена виноградарским родовима сразмерно још никако не задовољава, те виноградар једва-једвице налази свог рачуна. Наравно је дакле, да се сад не јављају многи, да саде винограде, те услед тога отпада највећи део послова по виноградима. Како радови око сађења винограда отпадају и онако, радне снаге, које су у боља времена забављене биле сађењем винограда сад су већином слободне.

У толико је важније, да се одрже виногради, који већ постоје. Народна је дужност, да своје винограде одржимо у добром стању, јер наши виногради сачињавају народну својину. Последње године ванредно су биле неповољне, пролећни је мраз починио по многим местима штете од 75 до 100 процената; филоксера и пероноспора таманиле су у нечувено великој мери; од сто година амо беспримерно хладно и влажно лето и јесен (године 1913.) покварило је каквоћу. Но из свега тога још не следује то, да нам ваља клонути, него се после мршавих година треба уздати да ће доћи дебеле године, кад ће се виногради опет исплаћивати боље, него икоја друга пољопривредна грана.

У већ засађеним виноградима ваља дакле порадити све, што се у овим

ванредним, тешким приликама у недостацици довољне мушке радне снаге, може урадити јаком вољом и људском вредноћом.

Између послова у винограду на првом месту стоји одгртање. Одгртање држе неизбежним послом. С погледом на пролећни мраз многи одгрћу доцкан, други опет због опасности, да ће чокот иструнути, већма воле одгрнути раније. Но у пракси ваља рачунати и с временом па и са радном снагом.

Одгртање по разним крајевима није једнако, јер није једнако ни обрађивање чокота ни загртање. Одиста је велик и неизбежан рад загртање нпр. онде, где се ради на лук, где се лоза савије и где се у јесен загрне цео чокот. Где је пак уобичајено резање у главу, у пањ, онде загртање захтева куд и камо мање посла. У неким крајевима раде на неки нов начин, који има лепа успеха. Онде је наине врх чокота стално загрнут, па га не одгрћу ни лети. Том поступку је међу осталим досад резултат био и то, да врх чокота у ширину јако нарасте, роди више изданака, него обично, не утиче лако ни услед мраза нити се осуши и најпосле обрада задаје мање посла, јер од чести или сасвим отпадне рад око тога, да се чокот одгрне, да се залама и да се потанко одаберу изданци а и резање је једноставније.

Ето практична примера на то, да дуготрајно одгртање није безусловно потребан посао. Што се пак тиче калемака, ту је, пошто смо уредно загрнули, потребно и редовно загр-

тађе а заједно са загртањем или мало доцније ваља одстранити и изданке, јер иначе изданци, који пробију из племенитих делова чокота, падну филоксери на жртву.

Рани пролећни послови су даље: окопавање, ђубрење, метање тачака, резање и онде, где се лоза везује, одгртање на лук, сумпорисање.

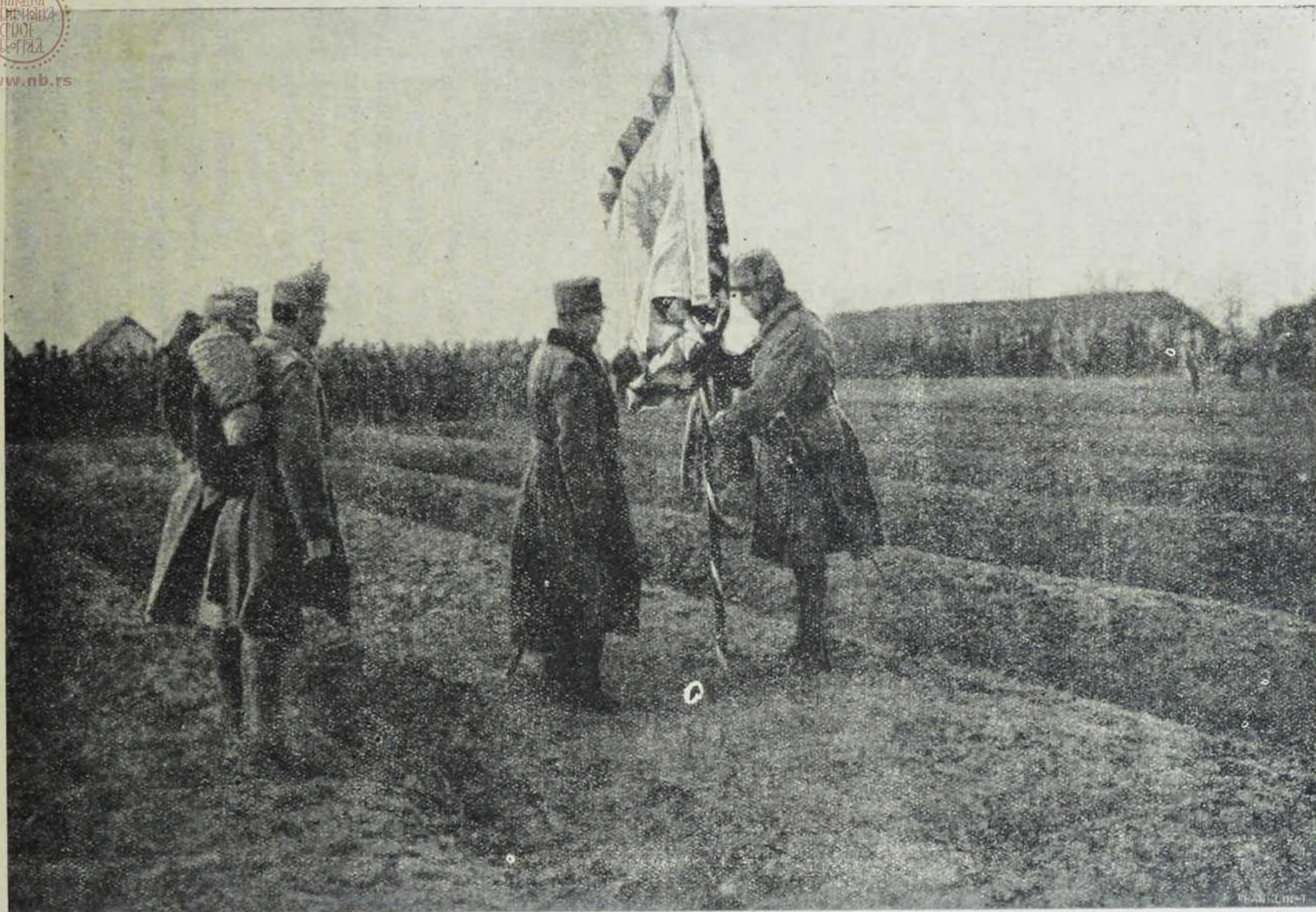
Ови послови су само од чести неизбежни. Тако нпр. сумпорисање на бухавим земљиштима сад није тако потребно, као других година, и то е тога, што је тле већ од две године амо веома влажно а и ове године од силних се киша јако навлажило тле.

Но на везаним земљиштима није саветно пропустити. Ако се не би могло е пролећа, ваља то учинити доцније, најкасније у јесен. На сумпорисање могу се научити и женске, шта више и ђаци могу ту помоћи. Тако ваља надокнадити недостатне мушке раднике. Рад сумпорисања ваља извршити добро и у време, кад треба. Где-где сумпоришу крајем априла или почетком маја. То је за пролећно сумпорисање доцкан, јер онда кокица и маказар — у случају топла времена — већ излазе из земље, а те бубе у погдекојим виноградима начине више штете, него и филоксера. С тога онде, где и чауре кокица и маказара чине велику штету, ваља сумпорисати или половицом априла или у јесен. Осим тога ваља пазити на влажносне прилике земљишта. У колико околности само допуштају, по могућности ћемо сумпорисати онда, кад је доље земљиште — услед подуже суше — суво, али је горње

земљиште од скорашње кише навлажено. Најзад ваља да се побринемо за достатан надзор, да не буде погрешке у раздеоби оброка сумпора и да се непосредно, пошто се уштрца сумпор-угљик, руне добро запуше.

Што се тиче резања, ту се за основу искуства, због штета усљед пролећних мразева, може препоручити што касније резање. Што доцније режемо, тим мање ће виноград патити крајем априла или почетком маја у случају јаким мразева. Тек у врло изузетном случају, приликом врло слабог мрза, који се јави половицом маја, могу напреднији чвршћи изданци раније резаног винограда одолети већма, него слаби изданци доцкан резаног винограда. Ако се у којем крају због каквог узрока ипак држе раног резања, онда је бар добро да се реже доста на дугачко или да се оставе једно-две лозе ради сигурности. Оно је додуше истина, да то може проузроковати претовареност, али то зло није ни налик тако велико, као оно зло, које после раног резања, на кратко може проузроковати јаки мраз, који се јавља крајем априла. У осталом против претоварености чокота лако се можемо бранити тако, што некако можемо према потреби накнадно резати, пошто мине опасност пролећних мразева.

Резање и где треба и заламање спада међу неизбежне послове. Заламање по многим местима врше обично женске, резање пак више мушкарци, но оба посла могу вршити и женске, на и већи ђаци, пошто се најпре добро извецбају.

Заповедник пука предаје заставнику заставу.

Надвојвода Јосиф Фердинанд укуцава клин у заставу.

2-ги тиролски ловачки пук свети своју од краља поклоњену заставу на бојишту.

ЧИЧА МИЈА ДИВАНИ

Чујте људи!

Време је врло лепо, само би требало кишне, јер се земља већ скоро испудала од суше. Но сав је изглед, да ће се време ипак укипати, те ће нам Бог и ове године благословити труд и мuku. До нас стоји, да од својих њива начинимо богате ризнице, које ће нам велике користи донети.

Ко је вредан и савестан, тај неће допасти сиротиње а умеће се из сваког зла искобељати.

Ко се још није смирио с пролетњим усевом, нека гледа, да га што пре доврши. Време је већ, да се сеје кравља репа, шећерна репа, кудеља, лан, кукуруз. Земљу, у коју ћеш семе бацити, треба најпре добро приутовити. Крављу репу можеш бацити у скоро нађубрену земљу, али шећерна репа у такој земљи јако нађика, те нема сласти, јер је водњикава.

Најбоље кудељно семе је бачко и талијанско; кудељно семе из Галиције није за наш свет, јер не нарасти високо и брзо се усемени.

За кукурузно семе одабери читаве, јаке клипове. Зрнад с крајева шапурике нису добра за семе, јер нису добро израсла; зато пре него што ћеш крунити, одкхрај оба краја на клипу и само зрнад са среде узми за семе. Погледај добро, да кукурузно семе нема доле какву црну пегу, јер та је пега рђав знак и показује, да је зрно покварено и да клица у њему није здрава.

Жита у пољу, особито у мршавој ритској земљи, кад се уз то не заоре дубоком браздом, пуна су паламиде, која се тако јако

опогани и набуја, да угуши добар део хране. А и оно мало што преостане не можеш честито да урадиш, кад сазре. Зато узми у шаке нож па са својим друштвом истреби ардалу, да јој се ни трага не зна. После ће ти се милити радити чисто као злато жуто жито.

С почетком маја месеца можеш посејати чести кукуруз за марву, сирак за метле. Детелину, луцерну можеш косити; а при крају месеца коси се већ и трава за сено. За зиму детелину и луцерну коси док је у цвету, јер ће је више бити и не ће бити жилава, као кад прецвета. Од прецветале детелине, што си за зиму оставио, остаје много огризина иза стокe.

Волови сад подоста тегле у јарму, зато их треба добро тимарити. И живинче воле негу.

Ако своју стоку храниш зеленом пићом, немој јој наједаред много давати, него је привикавај полако на зелен.

Рану ждребад можеш полако одбијати од сисе. Пази добро, да се ждребе не преједе од зоби, зато му боље подај по мање а више пута у дану. Ако хоћеш, да ти је ждребе као што треба, онда немој жалити зоби.

Ко дваред стриже своје овце, нека први пут овог месеца скине вуну с њих. Ако пред стрижу овце купаш или переш, пази добро, да не озебу.

У воћњаку и дудари треби гусенице и кокице, крешпи, плеви, коров окопавај и чисти.

У винограду је доба кошње и везидбе. Против пероноспорe треба лозу сад први пут шкрупити.

У кованлуку почињу се пред половину месеца пчеле ројити. Пази добро, да ти рој не одлети.

Другу рату порезе треба до 15 маја п. н. уплатити.

Нежне, неразвијене и бледе особе нека се нарочито чувају појачег умног рада.

Није истина, да јектика не може прићи са млађе на старију особу.

Из буковинских бојева: Хусари језде кроз Делатин.

КРОНИКА.

Огледало светскога рата.

Заповедништво руске војске стоји пред врло тешком задаћом — план му се изјаловио, не може да се пробије кроз Карпате. Знају већ у Русији, да је наша војска, удружена са немачком војском, дивно успела у сузбијању руске војске, ма да је ова своје људе грдно жртвовала. Уз то су Немци у Источној Русији руску војску врло жестоко потукли и 120 километара гонили, без да су им се Руси одапрли. Положај Руса је управо ужасан — непријатељу је отворен пут према Петрограду, престоници руске царевине. Ово упућује, управо нриморава Русе да се из Карпата повуку — јер другачије не ће се моћи Немцима одапрети.

Немци су срећни и на западном ратишту. Енглеску је попао страх а у Француској је народ давно напустио наду да ће Немце моћи победити. Тамо већ и богаљеве гоне на бојиште и већ кад је дотле дошло — онда се може слободно рећи да је пропаст готова! Французи очајавају.

Турска је са својом снагом изненадила и своје пријатеље и непријатеље. Тек што турска војска код Дарданела није опколила француске и енглеске чете — новима не да да се искрцају, а ове на кошну потискује у море.

На јужном бојишту не догађа се ништа важно. Црногорци су се усудили да пођу у напред, али су их наше топије сузбиле и станове им разрушиле.

Може се рећи да ће скорим доћи до прелома. По Паризу просишљу — унаточ свакој забрани, силне летаче, у којима вапију да се закључи мир. Енглеска узалуд врбује нове војнике — нико се и не јавља. Руска надмоћ полако се губи.

Одгајивање прасица.

Кад се крмача опраси, ваља да се побринемо да под малим прасцима буде чисто, суво легло. Слабије прасице ваља метнути под крмачину средњу сису, а ако крмача има више прасица, него што је кадра хранити, онда слабије прасице ваља или на пијаци продати или их заклати.

Пошто се крмача опраси, треба ју неко време оставити на миру. Хранити ју ваља куваном кртолом (кромпиром) или репом и јечменом кашом.

Док крмача доји прасице, треба ју хранити четири до пет пута дневно. После сваке хране ваља чисто избрисати валов, да се остатак хране не укисели, јер укисељена храна штоди и дојиљи и прасцима. Често се деси, да крмача има сувише млека, те се прасици преједу. У таквом случају ваља крмачи давати мање хране, а може јој се дати кисела млека, да ју протера.

Кад се прасици одбију од сисе, деси се, да се у крмаче сисе напуне млеком. То млеко треба измусти, а сисе онда нежно испрати шпиритусом. Кад се то уради једаред-дваред, у крмаче усахне млеко.

Краљево летовање. Наш стари, добри краљ проводио би сваке године лето у Горњој Аустрији, у вароши Ишлу. Но ове године обзире се Његово Величанство на рат, те је одлучио да не летује у Ишлу, него да остане близу Бечу, да би се могао стално обавештавати о току рата од војсковођа и примати државне министре.

Рад са опћом снагом. Министар пољопривреде наредио је, да се они пролећни пољски радози, који се не би могли посвршивати инако, обаве са опћом радном снагом. Таку опћу радну снагу измолио је себи Јован Дослађи у Макови, пошто није могао да посвршује своје пољске радове не добивши од куда земљорадника. Градоначелник је наредио жене, да оне посвршују ове послове уз пристојну надницу, јавивши свакој наређеној: да ће јој се иначе устегнути државна потпора коју ужива. Свака позвана жена изашла је без преке на рад и обавила га је без замерке.

Имамо опет бакарне галице. Виноградари су се били увек забринули да не ће моћи нигде добити модре галице за прекање виногради против пероноспоре. На молбу преузвишенога г. министра пољопривреде, барона Имре Гилањи, дозволила је Немачка да се у Угарску увезе 100 вагона бакарне галице.

Јефтина маст у Печу. Управа вароши Печа, у Барањи, постарала се још јесенас за маст, те је накуповала леу количину масти, од које продаје сада 1000 килограма, киду по 3 круне 60 филира. Нико не може од те масти купити више од 2 киле.

Школски испити. Министарство богочасти и јавне наставе позвало је све школске власти, да школске завршне испите не држе крајем месеца јуна, него реније. Овоме позиву је то разлог, да би деца по велима могла испомагати своје у пољским радовима.

Против лењиваца. Магистрат вароши Деврецена сачинио је списак свију беспосличара у вароши и понудио их је да раде варошке послове, те да себи заслуже потребни дневни хлеб. Ко не ухте да ради, тога ће варошка капетанија протерати у његову постојбину. Позвате су на рад и оне жене, којима су мужјеви у рату и које ради тога добијају државну потпору; ако се не јаве на рад, обуставиће им се та државна потпора.

Обрађивање земље у Срему. Пошто су у доњем Срему много села ради ратовања расељена те су њиве остале необрађене, то је војена власт предузела да те њиве узоре, посеје, те после и пожање а приход од приплода, по одбитку трошкова, преда власницима тих земаља.

Казна због притајивања. Павле Сич, ратар у Ходмезевапархељу, поседује 65 јутара земље а кад је Одбор за ревизиције дошао у његову кућу да попише залиху његовога жита, пријавио је газда Сич да имаде само 2 метарске центе залишнога жита. Одбор је у то посумњао, те кад му је кућу претражио, нашао је у њој 30 центи жита и 1 пенту брашна. Варошка канетанија казнила је Сича са затвором од 4 недеље дана и 400 круна новчане глобе.

Нове ставње пучко-ушашких обвезаника. У време од 1. октобра до 31. дец. пр. год. обављене ставње пучко-ушашких обвезаника доказују према постигнутом успеху, да се није у просуђивању војне способности свагде једнако поступало. Опажене су толике разлике, да се мора обавити регулација, како би се постигла једнодушност у војној обвезаности свих грађана. С тих је разлога војна управа одредила, да се за пучко-ушашке обвезанике годишта 1878—1894. обаве нове ставње и то у време од 25. маја до 15. јуна 1945. г., а потање наредбе доскора ће се издати.

Смрт Нестора наших војника. У Винер-Најштату је умро Нестор наших војника, војни послужник Фердинанд Тримед, у 92. год. свога живота. Војевао је под Радецкием 1848. и 49., а тада је добио место послужника у Терезијанској војној академији. У тој служби је био пуних 57 година.

У ослобођеној Буковини.

Посебни дописник «Berliner Tageblatt»-а Валдман пише из главног стана ратних новинских извештача:

Употребивши красно време за укршњих благдана, одвезли смо се дне 2. априла пругом Марамарошпетет—Керешмезе—Коломеја—Сниатин у Черновице, да посетимо ослобођене делове јужне Галиције и Буковине. Жељезничка пруга, које су главне мостове код Вилина пред Керешмезем, Сниатином и Черновицама Руси на узмаку разорили, већ је опет предана редовитом промету. Извршене аустро-угарске жељезничке чете саградиле су билински мост много пре, но што се могло рачунати. Тако је билински мост, за којег је градњу било установљено време од четири месеца, већ након четирнедељног рада дне 1. децембра доготовљен. Једнако су брзо уређени и мостови код Сниатина и Черновица. На пруги Коломеја—Черновице већина је државних колодвора и спремишта, али и приватних станова жељезничких чиновника запаљено. У околним селима стрше само димњаци из развалина. Особито су беенили Руси у Садагори, где су се оборили на гласовити дворач чудотворног рабина, те су драгоцени уређај посвема уништили. У старом храму, где су се иначе гласовитом, с драгуљима богато урешеном покривачу торе, што потече из XIV. века, дивиле хиљаде верника, Руси су сместили своје коње. Истом кад се ортодоксни рабин тому успротивио, потражили су коњима прикладније место. У граду, што су га Руси седам месеци држали у својим рукама, пољачкали су све дућане, поपालи много кућа, изнуђивали новац и драгоцености, а нису презали ни пред силовањима.

У Черновице се, од како су 17. фебруара Руси измагли, повратио нормални живот

опет. У граду влада строга војничка дисциплина, јер и ако су Руси, који су до средине марта били на левој обали Прута сучелице граду, сада већ преко руске границе протерани, то је ипак карпатски фронт још увек веома близу. Од 5. априла допуштена је у вече расвета, али иза 8 сати не сме се нико без пролазнице показати на улици. На сваких пар корака стоји пучки усташа с натакнутим бодом и тражи од пролазника, да се искаже војничком пролазницом, или да даде лозинку. Исто је тако строга стража на понтонском мосту. Мост на цести, што су га Руси разорили, још се гради те би ових дана могао бити доготовљен. Ко хоће да пређе на леву обалу Прута, мора се исказати пропустницом заповедника. Од тог прописа не ослобађа ни војничка униформа, јер су руски уходе покушали, да у аустријским униформама дођу у град. У Черновицама прославило је од веће чести израелитско ортодоксно пучаство на стари свечани начин пасху, која је пала у исто време, кад и наш Ускрс. Свагде се виде весела лица. Пучаство, које се ослободило страшна јарма, подаје се нади, да ће доскора кеначно купнути последња руском харању.

И та је нада оправдана. Јер бранитељ границе, потпуковник генералног стожера: Данило Пап уме извретно гађати пред собом Русе. Тај вретни војсковођа опртрао нам је задње бојеве, што их је водио као заповедник групе, која је била састављена од оружничтва, организованог по пуковнику Фишеру и момчади војног одеа за осигурање жељезничке пруге. Папов је систем подједно узнемиривати непријатеља, те му нити дању, нити ноћу не допуштати, да одахне. Фронтални се бојеви избегавају.

Особито је занимиво освојење места Махала, које је било запоседнуто од три руска батаљона, четири топа, три стројне пушке и једног причувног батаљона. Неком забуном кренуле су из Буда, где су наши запосели шуму, дне 24. марта две аустро-угарске патроле од пет и шест људи према Махали и продрле у село. Дошло је до крешева. Потпуковник Пап, који се тада налазио у Черновицама, мислио је, да је аустро-угарска сатнија на темељу зло схваћене заповеди навалила на Махалу, која је била запосед-

дуга надмоћним непријатељем. Због тога дао је из Лудихореца, Разанце и из висина код Черновица отворити на Махалу страшну ватру. Успех је био тај, да су се Руси у свим правцима разбежали и тако је једанаест људи натерало три руска батаљона у бег. Сад се протеже фронт од Калинковца у Бесарабији преко Топоруца, Раранце, Махале и Котулострица до Прута, тако да је читава Буковина, изузевши места Бојан и Новоселица, потпуно очишћена од непријатеља.

Потпуковник Пап приповедао је смешешки се и ову занимиву епизоду из последњих бојева: Руси су код Лудихореца на левој обали Прута поставили речку стражу од 32 човека. Аустријски оружански наредник Топусецан прешао је с једним човеком Прут, те дошао пред запањену стражу, коју је позвао да се преда. Два Руса хтела су да пуцају, али пре но што им је то било могуће, Топусецак их је већ сигурном руком оборио на земљу. Остала тридесеторица одбацила су смећа пушке и наредник је напереним пиштољем потерао заробљенике кроз реку на аустријско тло, камо су дошли сасвим мокри. Двојица хтела су да побегну, али их је коњанички сатник Дитрих, који се налазио на десној обали реке, утрелио.

У Черновицама затекао сам и нучко-усташког поручника Руса, о ком се већ приповедају читаве бајке. Он је био частник, који је почетком рата као обичан војник ступио у војску, а већ 10. новембра било му је поверено заповедништво над самосталним ловачким оделом. С овим је подузео 27 навала, те убио 449, ранио 734, а заробио 156 нерањених Руса. Он је са својим оделом залазио далеко међу непријатеље, те се често и на 100 километара удаљивао од властитог фронта. При том је запленио толику множину козачких коња, да су сви частници и потчасници оделења добили козачке коње. Опекрбу као и оружје добављао му је такођер непријатељ. Често су га Руси сасвим опколили, али он се ипак сретно пробио кроз њихове редове. Са својим је оделењем, који се састојао од 38 до 45 година старих угарских Румуна, присилио често и претежног непријатеља на узмак, а при том је кроз прва четири месеца изгубио само 11 људи. Истом код јуриша на руска упоришта

на јужној обали Дњестра, код Залосцика, изгубио је 69 људи. Ови ванредни успеси могли су се, како Рус нагађује, добити само тиме, што га је издашно подупирало русинско житељство, Хузули, који су једном за најљуће зиме 86 сати верно стражили, да осигурају залеђе и бокове оделења.

Пап и Рус подређени су Пфланцер-Балтиновој војсци. Ова је ослободила Буковину и југо-источну Галицију од непријатеља, те досад получивала успех за успехом, док сада држи у појачаним позицијама пред куд и камо претежним непријатељем фронту уздуж десне обале реке Бистрице, северно од Надворне у пределу Отинна, на обали реке Дњестра до Бесарабије, те уздуж румунске границе.

«Нар. Нов.»

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

Мађарска Газдинска Задруга

образује бесплатно сеоске задруге, газдинске кругове и аренданска друштва и даје бесплатна савета у свима задругарским пословима. Земљоделцима даје бесплатна упутства при куповању земље, те држи исказ земља, продаваца и купаца. Ко је рад земље да купи или да прода, нека ту своју намеру јави Мађарској Газдинској Задрузи. Адреса је ова: Budapest, IX., Üllői-út 25. szám.

Састанци за нашу потпорну благајницу.

Врло нагло расте број оних, који су похитали да осигурају себе и своју породицу код радничке потпорне благајнице. По свима крајевима у земљи држе се састанци, на којима се држе поучна предавања о користима потпорне благајнице и тим приликама се уписују за чланове врло многи, који мисле и на сутра, на своју будућност.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Преплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу Њиви само 3 круне годишње. Поред ове малене претплатне цене добивају наши поштовани претплатници календар на дар, као божићни поклон Њивин — читаоцима.

Над смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист Њиву нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — зарад његова свестрана напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује. — Прелистајте нашу Њиву од године 1898. па до данас, па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо циљу, који смо истакли. Велики и неочекивани одзив, којег је стекао лист наш међу српским ратарима за ових седамнаест година излажења свога ободрава нас, да прионемо из све снаге и даље: да наша Њива буде из дана у дан све боља и лепша, а тиме српскоме ратару милија. — У то име излазиће Њива и од сада са овим подесним насловом сваке недеље једанпут, на целом табаку овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним сликама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стокe и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, казиваће му шта бива по свету; саопштаваће му земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће на његова питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби — Овако лепо урешен, јефтин, забавно-пучни, недељни лист као што је наш лист Њива, — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак. У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: да се претплате на Њиву одмах од првих бројева, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно. Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију. — Претплата се шиље на адресу:

A Nyiva kiadóhivatalának Budapest, IV., Egyetem-utca 4.